Anul III. No. 35 | 2 lei exemplarul | 1 Iunie 1933

SEMANATORUL

ORGAN AL ASOCIAȚIEI INVAȚATORILOR DIN CALIACRA

Director I. Nedelcu | Apare sub conducerea unui comitet | Redacția și Administrația Școala primară No. 3—Bazargic. | ABONAMENTUL 80 lei anual

In legătură cu ziua cărței

In ziua de 20 Maiu a. c., a fost serbarea cărței. La toate librăriile și bibliotecile s'au aranjat în vitrine frumos, începând cu cărțile cele mai vechi, cari în vremuri se aflau pe la mânăstiri și de acolo prin gura vreunui călugăr ajungea în masa poporului.

Cartea e prietenul bun al omului. Ea ne învață că atunci când suntem în situații grele să nu disperăm, căci au fost și alții în situații și mai triste ca noi și nu s'au descurajat. Ea ne arată că oricât de sus vom fi puși în lumea aceasta trecătoare, tot lut ne vom preface, ca orișice om muritor; însă un lucru va rămâne... faptele noastre. Cartea face atât omului din pustiul Saharei, cât și celui din vârful muntelui să i se pară că nu-i singur când o are la îndemână. Datorită cărții, omul poate să se cultive, oriunde s'ar afla el.

De ziua cărții, ziarele au fost pline cu proslăvirea ei. Citind aceste articole ca învățător, mi-a venit în minte o statistică privitoare la analfabetismul țărilor din Europa. In această statistică eram și noi trecuți cu un procent de 50-60 % analfabeți. Ce am făcut și ce facem pentru acești nefericiți, cari nu știu ce va să zică binefacerile cărții? Școalele de adulți, cu toată bunăvoința învățătorului, care-și pune munca gratis în serviciul binelui, n'au mai funcționat căci n'a mai avut cu ce să fie întreținute; ba încă în multe părți și învățământul primar era amenințat ca să nu mai funcționeze din această cauză. Parlamentarii au arătat în parlamentul țării, că în Basarabia funcționează posturi de învățători cu 5 și 10 copii și deci trebuie desființate; dar nici unul nu și-a pus întrebarea care-i cauza, ci numai s'a gândit că a găsit mijlocul pentru a face economie din bugetul statului. Apoi în Basarabia știm curentul extremist care bântuie și de multe ori alimentat de țara vecină dela Est. Acum câtiva ani, din această cauză am văzut ce s'a petrecut la târgușorul Tatar-Bunar. Apoi politica desmățată a stricat lucrurile, fiindcă în ajun de alegeri a făgăduit oamenilor că vor fi scutiți de amenzi școlare și așa a fost. Rezultatul în unele părți ale țării a fost destul de dezastros: la 60-80 înscriși nu au venit de bună voie decât 10-20 elevi. Românul basarabean în timpul ocupației rusești avea învățământul primar facultativ și deci i se pare ceva neînțeles azi, când îi spui că e obligat a trimite copilul la școală. In timpul guvernării averescane, mareșalul Averescu a pornit în Basarabia spre locul de unde era născut și știți care era doleanța poporului de acolo? ca să nu mai fie perceptori și să nu mai fie amenzile școlare, adică obligativitatea învățământului. Mai zilele trecute, cu ocazia venirii unui fruntaș al unei grupări politice în capitala județului nostru, am văzut la tribună, alături de de oratori și un țăran colonist analfabet. Interesându-mă de aproape, am aflat că e în comitetul executiv al partidului. Desigur, mâine când îi va fi partidul la putere, dacă nu va fi consilier județean, dar primar tot va fi. Și atunci acesta își va bate joc de cei cu învățătură și oricât te-ai căzni tu ca învățător să formezi bibliotecă sătească, sau să înjghebezi ceva pentru școală, ți-l vei avea dușman. Sunt sigur că dacă nu s'ar aplica obligativitatea în județul nostru, puțini elevi ar mai urma cursul; lasă că și aci frequența lor e destul de slabă.

Astăzi, dacă pornești pe la sate, vezi grupuri de oameni alcătuiți după partidele politice și cei din opoziție îi țin cu făgăduieli în fel și fel referitor la drepturi; iar cei dela putere uitând de cele făgăduite, lasă în planul al II-lea școala și stârpirea analfabetismului.

Insă dacă politicianii nu-i interesează această problemă și nu caută s'o rezolve, noi însă ca învățători în partidele politice în care ne aflăm trebuie să-i interesăm legând politica de interesul școalei și făcând tot posibilul ca să deschidem ochii și celor ce n'au.

Suprimarea exam. de fine de an

Ministerul instrucțiunii având în vedre că examenul de fine de an la clasele 1—6 din învătământul primar, este o simplă formalitate, a hotărît suspendarea acestor examene pe anul în curs.

GENERAȚIA SPORTULUI?!

de EUGEN RĂDUCU

A fost proclamată generația ce se ridică!

Cărturarii vremii noastre se pronunță cu îngrijorare despre rostirile de mâine.

„Apune civilizația blândă a cărții!

Suntem aproape de agresivitatea brutală a cavalerismului medieval.

Sportul pregătește acest cavalerism, pe legiuni de falangă, în marș cadențat!"

Oficialitatea se consternează!

Incetișor, o șoaptă se transmite școlii: „Constrângeți spre carte".

Prevăd, că mâine, se va ordona, să formăm în școală, legiuni disciplinate, la carte.

Până atunci să conlucrăm la: șezătorii, ziua unirei, ziua pomilor, serbări de câmp și ziua muncii; ziua țării, ziua eroilor, ziua mamei, ziua cărții, ziua aerului și ziua apelor.

Toate sunt zile deosebite, zile mari, de încordare, în care sufletele depășesc, pulsează uniform și se maturisează în acțiune.

După fiecare, urmează o perioadă, de durată, de frământare în aceeași preocupare a zilelor mari, sărbătorite.

Anterior, sufletele sunt frământate de preocupările zilei; ulterior, de comentariile ei.

Așa, se delătură la școală, preocuparea de carte, sub impulsul binevenit, oficial.

Se mai adaogă, că din când, în când altarele de carte sunt ocupate de voința națională, în alegeri generale sau parțiale;

Că locașurile universităților rămân cu lunile sub ocupație militară pentru calmarea generației studentare, apoi, vacanțele necesare impuse de pietatea creștină, de repaosul pedagogic și de climatul arid, al lunilor de vară.

Aceasta e și la noi, și pretutindeni; în țări mari și în țările mici, pline de civilizație!

De ce, dar, îngrijorare? Și chiar oficială?

Suntem în ansamblul vremei. Să ne silim, să fim și la înălțimea lui, bucuroși că nu ne găsim desprinși din ambianța lumii.

Preocuparea neamurilor, în ultima vreme, este ca în toate competițiunile internaționale, mostra lor să fie pe prim plan, admirată, și respectată.

Titulescu, George Enescu, Smaranda Brăescu sunt exemplare, de fala neamului; portul național, doina, poezia populară sunt accentele simpatice ale lui.

Eminescu, Alecsandri și Grigorescu sunt pozele artei noastre; Hajdeu, Pârvan și D-r Babeș sunt savanții noștri; iar faina de botoșani, vinul de cotnari și petrolul de prahova sunt produsele de ingeniositate ale acestei țări.

Niciodată, aceste afirmări n'au fost sondaje false în puterea neamurilor. Rasboiul a fost mereu examen de confirmare.

Nu carte cifrică, de statică sobră în viața modernă a poporului.

Ne trebue pregătirea dinamică a insului, pentru ca în toate împrejurările, neamul nostru să răspundă cu promtitudinea unui ansamblu perfect.

Gata oricând, tot înainte...
Voi, ce'ntrupați'n gând și'n dor
Speranța întregului popor!

E imnul tineresc, român, pe care trebue să-l trăim.

Nu-i, numai sport.

E acțiunea dinamică a sufletului național, care ne dă spor de forță, la examenul de încercare a ființei românești.

Pentru cei ce s'au jertfit pe altarul patriei

Pentru voi, cei ce-ați clădit cu sângele vostru România Mare, scriu aceste rânduri.

V'am văzut 1916 trecând spre Carpați și citeam în voi — nestrămutată dragoste de neam și dorința de a plăti — cu vârf și îndesat — celor ce au îndrăsnit de v'au călcat moșia. Erați voioși și mândri, dragi osești, de par'că mergeați la nuntă și nu la răsboiu. Acolo, în Carpați, din piepturile voastre oțelite, ați făcut zid de care dușmanul s'a lovit puternic.

Ca puhoaiele de lăcuste flămânde s'au năpustit asupra voastră, să vă calce în picioare, să treacă peste voi, să vă cucerească moșia strămoșească, dar n'au putut. In fața forții uriașe, ați stat la pasurile de grea răspundere și v'ați hotărît că mai bine să pieriți cu toți până la unul, decât să lăsați țara în mâinile străinilor și

BCU Iași / Central University Library Iași

să vă blesteme urmaşii.

In vârfurile baionetelor voastre — la Mărăşeşti, Oituz şi Mărăşti — a găsit duşmanul scris „pe aici nu se trece“. Cu toate sforţările enorme ce le-a făcut, cu toate metodele de examinare ce le-a'ncercat cu toată gloata ce a adus asupra voastră. „Eroilor“, aţi ţinut sus tricolorul român, arătând musafirilor:

„Că-s vii când e vorba de ţară
Şi morţii din morminte“.

Aţi presărat cu oasele voastre întregul ţinut românesc, dar aţi presărat şi istoria României cu cele mai frumoase pagini de glorie. Aţi murit cu trupul, dar cu faptele sunteţi între noi. Aţi murit, dar n'aţi murit şi veţi fi vii în ochii posterităţii, cât timp va dăinui românimea.

Apele trecând peste oasele voastre, vor duce în undele lor cântul vitejiei şi vor spune lumii întregi, faima României, ridicată prin voi.

Vouă vi se cuvine opera întregirei, vouă vi se cade cinste, laudă şi recunoştinţă din partea generaţiilor viitoare. Pe voi vă vor şopti din gură în gură nepoţii şi în drumul nesfârşit al vieţii pomenirea voastră va fi eternă. Prin moartea voastră aţi lăsat jale şi dureri în familii, dar aţi lăsat împlinit un vis de aur.

Noi cei ce am rămas, nu v'am uitat şi nu vă vom uita nici odată. In fiecare sărbătoare, în bisericile ce v'au fost dragi, vi se pomenesc numele şi vi se ridică rugi. Urmaşii recunoscători v'au fixat o zi a voastră, când toate suflelele româneşti — cu lacrimi — vă proslăvesc faptele şi vă înalţă cântări către cel Prea Inalt.

Prin satele ce v'au purtat în sân, se văd stocluri de piatră, unde vi s'au săpat numele ca să nu se mai şteargă niciodată. V'au săpat în piatră fiii, ca să vă pomenească, şi nepoţii, ca să fiţi vii totdeauna între cei ce v'au iubit.

Dragi eroi, dormiţi în pace somnul veşniciei mulţumiţi — că urmaşi recunoscători, au ştiut să vă preţuiască faptele voastre sfinte.

I. LUPU-Invăţător

Pensiile au fost reduse
cu 6 la sută

Articolul I din jurnalul consiliului de miniştri nr. 236 din 1933, a fost modificat cu începere dela 1 Maiu 1933, precum urmează: Pensiile totale (bază şi scumpete) civile precum şi acelea acordate pe baza legilor fostelor monarhii rusă şi austrăungară, calculate conform regulilor în vigoare, în luna Martie 1933, până la 2.000 lei lunar, rămân neschimbate, iar acelea mai mari de lei 2.000 lunar, se reduc cu o cotă uniformă de 6 la sută din valoarea lor, fără ca rezultatul să fie mai mare ca 2.000 lei.

Pensiile totale ale reangajaţilor din armată, acordate pe baza legilor române, calculate cum se arată precedent, până la lei 2.500 lunar, rămână neschimbate, iar acelea mai mari de lei 2.500 se reduc cu 6 la sută, fără ca rezultatul să fie mai mic ca lei 2.500

Reducerile astfel calculate se vor scădea din indemnitatea de scumpete, pensiile de bază rămânând neatinse.

Pensiile viagere, acordate ca reconpense naţionale, rămân a se plăti aşa cum au fost stabilite prin jurnalul consiliului de miniştri Nr. 236.

Pentru ajutorii de sublocotenenţi, pensia toală, arătată în tabela nr. 2 a jurnalului consiliului de ministri nr. 1.922 din 1931, corespunde la 33 ani calculabili la pensie; pentru fiecare an în minus acea sumă se ridică cu câte 3 la sută.

De ziua eroilor

Ca în toţi anii, şi anul acesta s'a făcut la cimitirul eroilor din Bazargic, procesiunea celor morţi pentru patrie. De dimineaţă până la ora 9 şi jumătate s'a făcut slujba în sobor de către preoţi la catedrala oraşului, după care s'a făcut Te Deumul şi în urmă la ora 10 jum. s'a pornit împreună cu şcolile, armata şi un public numeros la cimitirul eroilor. Aci, după sfârşitul slujbei, au vorbit auditorilor următorii: d-l colonel Bolintineanu, comandantul reg. 12 Roşiori, d-l Panait Papazissu, reprezentantul învăţământului, d-l Nica Ionescu, reprezentantul văduvelor şi invalizilor de război şi pr. Ec. Dobrescu, protoiereul judeţului Caliacra. In genere oratorii au arătat că ziua eroilor e zi naţională în care trebuie să mergem şi să îngenunchem pe mormântul acelora, cari ne-au dat România de azi. Pământul ţării noastre este plămădit şi format cu sângele celor 800.000 şi florile şi plantele răsărite pe pământ ne dă viaţă şi parfum luat din pământ şi din sângele lor. Eroii s'au sacrificat apărând cu viaţa lor glia strămoşească şi întinzând hotarele ţării noastre, acolo unde trebuia şi după care moşii şi strămoşii noştri au răpus.

Hotarele ţărei noastre sunt consfinţite cu sângele viteilor noştri şi un petec de pământ nu va fi cedat, acelora care vor revizuirea tratatelor şi nu le plac cu situaţia de azi, până ce nu va trece peste noi cei 18 Milioane de locuitori.

Ştiri

Deşi suntem în 2 Iunie, salariile pe Mai încă nu s'a achitat. Nu putem înţelege care e cauza întârzierii, când decretul de plata acestor salarii s'a semnat încă de acum 10 zile.

Şi se mai vorbeşte de achitarea salariilor restanţe din 1932!

* * *

In sesiunea ordinară parlamentară din toamnă, Mintsterul Instucţiunii, intenţionează să treacă şi modificarea legii învământului primar, precum şi aceea de organizare a Ministerului de Instrucţie.

Scrisoarea unui adevărat coleg

O dăm mai jos, ca model de simţimânt colegial, care ne dă încredere în izbânda năzuinţelor de corp.

Domnule Coleg,

Intâmplarea face ca să găsesc în registrele mele **nota aceasta informativă a jandarmilor din satul D-tale.**

Cred, când am fost cu registrele să o fi luat din greşală.

In orice caz, eu v'o trimit. Nu vă supăraţi, dar **fiindcă e vorba de un coleg,** *quit că îl cunosc sau nu, îmi fac datoria.*

Cu dragoste colegială,

Il ţin anonim, dar să ştiţi că e colegul cel bun, al tuturor şi mai ales, al celor ce ducem luptele.

Cum am ajuns în 1933!

Legiunea jand. Caliacra

NOTA INFORMATIVĂ
No. 9 din 13 Mai 1933

In ziua de 10 Mai, 1933, învăţătorul Ilie Mazilu şi soţia lui, care se află ca conducătoare la grădina de copii din comuna Gargalâc, deşi au fost anunţaţi de primăria acelei comune, oficial ca să ia parte la Te-Deum în ziua de 10 Mai 1933, au refuzat şi au plecat în plimbare la Cavarna, iar elevii i-a lăsat singuri in curtea şcoalei. La orele 11 când s'a început Te-Deumul, elevii s'au dus singuri la biserică, ceiace a nemulţumit foarte mult pe părinţii elevilor. (din Gargalâc?)

Tot acest învăţător lipseşte regulat dela cursuri, câte 3 zile pe săptămână şi vine la Bazargic pentru chestiuni personale. (fără voia Domnilor jandarmi? Asta nu e îngăduit într'o ţară civilizată!)

De asemenea învăţătorul Sterian Ciobanu, din satul Elibei (nu din Gargalâc) nu a luat parte la Te-Deumul ce s'a oficiat în ziua de 10 Mai 1933. Şi acest învăţător a lipsit dela cursuri, dela 25 Aprilie până la 9 Mai 1933. (Şi tot fără permisiunea jandarmilor din sat?)

* * *

Nu mai comentăm acum.

Adevărul a fost: Sterian Ciobanu şi-a făcut serbare publică cu elevii săi, la şcoala din satul său, Elibei, de s'a dus vestea şi a clocotit văzduhul. Aşa spune d-l Agent sanitar şi d-l Perceptor din părţile locului.

Mazilu şi soţia sa au fost chemaţi la căpătâiul socrului, din Cavarna, în stare muribundă. Elevii d-lor au fost conduşi şi supravegheaţi la Te-Deum, după o prealabilă înţelegere, de Sf. Sa preotul local.

Credem că, n'a fost plimbare pentru soţii Mazilu.

In ce priveşte lipsa regulată, săptămânală, dela cursuri rugăm Subrevizoratul şcolar, **ca concediile aprobate învăţătorilor să fie comunicate şi jandarmilor.**

Nu de alta, dar să nu mai fie preocupaţi şi sustraşi inutil dela serviciul poliţiei, într'un ţinut cu comitagii.

Aceasta, cu atât mai mult, cu cât ştim că organizarea serv. publice din judeţ, o fi impus şefului de judeţ, să facă controlul serviciilor **din biroul său,** dar prin poliţie.

Eug. Răducu

Adunarea antirevizionistă dela Bazargic

Duminică 28 Maiu a. c. s'a ţinut în piaţa Păcei din Bazargic întrunirea antirevizionistă. Dela ora 9 a început să sosească săteni de prin toate părţile judeţului cu placarde spunând numele satului, iar dedesubtul placardei „Vrem pace“, „suntem contra revizuirii tratatelor“, iar la altele „Trăiască aliaţii noştri“.

La ora 10 şi jumătate şedinţa a început sub preşedenţia Ec. Dobrescu, protoereul judeţului. Intreaga piaţă era o mare de capete cum nu s'a văzut niciodată. Părintele Dobrescu explică mulţimei pentruce au fost chemaţi la Bazargic şi ca un semn de respect faţă de biserică, care a fost în trecutul nostru călăuza neamului, i s'a dat onoarea de a presida această adunare măreaţă.

După aceasta a dat cuvântul rând pe rând tuturor oratorilor şi au luat cuvântul, toţi reprezentanţii partidelor politice din oraş, reprezentaţii comunităţii musulmane, comunităţii bulgare, armeană greacă şi evree. Apoi delegatul baroului de avocaţi, a evreilor a invalizilor şi văduvelor de război, a învăţământului primar, a învăţământului secundar, a coloniştilor şi a ofiţerilor de rezervă. Toată masa cetăţenească se animase de însufleţirea cea mai aleasă şi strigau în cor „jos războiul“, „vrem pace“; „iar dacă vor războiul le vom arăta noi ca să-i sărutăm de pământ“.

In genere toţi oratorii au arătat grozăviile războiului, cari după 15 ani de pace omenirea tot nu s'a refăcut şi graniţele României de azi precum şi pacea mondială cu aranjamentul graniţelor ţărilor de azi după principiul etnic şi naţional, s'au făcut cu jertfa a milioane de oameni. A vestejit ideea reviziure, care a pornit din capitala câtorva state, cari au fost asupritoare de naţionalităţi cum au fost magnaţii Unguri şi batalioanele de asalt ale lui Hilter.

De notat însă naţionalităţile: musulmană, bulgară, armeană, greacă şi evreiască prin reprezentanţii lor, au arătat că-i leagă de români un trecut istoric şi ca cetăţeni loiali ai statului român se asociază întru totul bucuriilor şi durerilor Românilor fiindcă în ţara romă-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iubire maternă

de PONY

S'au terminat toate bine, şi acum coana Maria, în tovărăşia unei nepoate îşi duce traiul lipsit de bucuria de odinioară, de par' că ceva neobişnuit s'ar fi întâmplat. Nu mai e stăpânită de acelaş elan de muncă şi viaţa într'o asemenea stare de lucruri îi părea fără de nici un ţel.

Seara, dupăce termină lucrul depe afară, s'aşează pe laviţa de lângă sobă şi stă aşa, tăcută, până când, copila nedumerită de tăcerea bunichei, o'ntreabă ce are? Intrebarea copilei i se pare uneori atât de mult lipsită de interes, încât nici nu se mai oboseşte şi-i răspundă în v'run fel.

Aşa s'au scurs două luni de tăcere, de frământare sufletească şi gânduri ne înţeiese.

Dele o vreme, nepoata, dacă văzu că bunica sa nu-i poate procura nici o bucurie, îşi puse în gând s'o părăsească. Şi a plecat.

Rămasă singură, coana Maria se culca de cum însera. Fereastra ei luminată altă dată până târziu noaptea, acum era veşnic întunecată. Curtea părea pustie. Uneori câinele cel alb scotea câte un lătrăt răguşit şi iarăşi aceeaşi tăcearea făcea să pară o casă nelocuită, o curte neumblată de nimeni.

Că viaţa coanei Maria era tristă, o cunoştea oricine, însă nimeni nu se gândea să i-o îndulcească cu vre'o vorbă bună. Toată lumea par'că se ferea de-a sta mai mult de vorbă cu ea. Vecinii care altădată erau nelipsiţi din casa ei, acum se mulţumea s'o întrebe în treacăt despre lucruri mărunte, lucruri de nimica.

Dela o vreme, dacă văzu că lumea îi pare aşa de streină, începu s'o frământe dorinţa de-a pleca undeva departe. S'a gândit mult c'am unde ar putea să se ducă, dar căşicioara în care îşi petrecuse frumoasele vremuri ale tinereţii, n'o putea părăsi spre a o lăsa ruinei.

. . . . . .

Aşa a trecut vara, cu gânduri de felul acesta.

Uneori i se părea că în adâncul privirilor, icoana fiicei sale se contura din ce în ce mai clar. N'o mai văzuse de cinci luni de zile şi într'o îndoelnică stare sufletească de care nu putea să se debraseze, viaţă-i părea un chin.

Nu căuta să se cerceteze niciodată isvorul simţămintelor sale de iubire pentru fiica sa, ci se lăsă dusă de acest torent în voia întâmplărilor. In această stare de continuă nesiguranţa, dorinţa de a o simţi cât mai aproape se năştea ca mugurile pomului scăldat de primele raze ale soarelui primăvăratec. Primise câteva scrisori dela ea, dar acestea nu-i puteau satisface dorinţa de a o vedea lângă ea. Şi apoi cuprinsul scrisorilor era atât de nelămurit, încât uneori isbucnea în plâns recitindu-le. Se înţelegea de acolo, că bănuiala coanei Maria, atunci când îşi sfătuise fiica, acum părea a fi un adevăr dintre cele mai dureroase.

Şi ce poate fi mai dureros pentru o mamă decât nenorocirea propriului său copil?

Toată nădejdea viitorului, în asemenea momenie de incontinuă nestatornicie a încrederii, nu făcea decât să întreţină o stare sufletească bolnăvicioasă, ce se agrava din zi în zi. In haosul şovăelnicelor în chipuiri întrevedea uneori scene de groază, care o vârau într'o amorţire delirantă, după care apoi, se pomenea vorbind în neştire. In urma acestor accese, în inima ei luă naştere un nou simţământ: teama de a nu înebuni. Ceva mai mult, căpătase în urma acestor frământări, bătăi de inimă cari n'o puteau duce decât la un sfârşit fatal.

Simţea singură că nu mai putea fi stăpână pe propria-i memorie, că puterile de-a duce mai departe o viaţă tihnită, o părăsesc şi încerca zădarnic să-şi păstreze starea de luciditate, dar accesele delirante în urma unor asemenea sforţări, o apucau cu mai mare îndârjire.

Această stare nu vroia în nici un chip s'o împărtăşească celor două fiice ale sale, mrăitate în acel sat şi cari dela o vreme văzând atât de schimbată pe bătrână, începură să se îngrijească de ea, vizitând o mai des. La întrebările acestora dacă nu e bolnavă, răspundea cu înţelepciunea-i firească, că a intrat poate în anii bătrâneţii. deaceea fiicele sale o cred bolnavă. Aşa că toată bănuiala celor două fete a fost curând spulberată de înţelepciunea cu care bătrâna a mistificat adevărul. Cu toate acestea nu încetară de a o mai vizita din când în când, dar nu izbuti să afle adevrrata cauză ce-i rodea sufletul.

. . . . . .

Crăciunul se apropia şi odată cu el, trebue a anumite pregătiri cu care altădată coana Maria, îşi întrebuinţa toată ziua; de dimineaţa până seara văruia, curăţa şi par'că tot nu era aranjat aşa după gustul ei. Acum toate erau lăsate în părăsire, lindu-i silă chiar de a mai face şi mâncare; îi trimeteau câteodată fiicele sale şi-i era deajuns pentru mai multe zile; nu simţea nevoia unei normale alimentări.

Starea ei se înrăutăţise simţitor în ultima vreme şi aceasta atrăsese luarea aminte chiar a fiicei sale mai mari, cari văzând-o aşa de chinuită, o chemă cu câteva zile înainte de sf. sărbător spre a pregăti praznicul. Deşi într'o stare delirantă agravată, coana Maria pentru a nu da loc la vre'o bănuială fiicei sale, se dusei Ochii-i erau adânciţi în orbite, privirea searbădă şi fixă, faţa îmbătrânită peste măsură şi mersul şovăelnic. Ieşind afară, aerul recei de iarnă, o făcu să se tresare şi să-şi revină.

In casa fiicei sale, nimeni n'o mai întreabă nimic despre starea ei, deşi se înrăutăţise peste măsură; cele două zile cât a stat acolo i-au părut un chin. A vrut în multe rânduri să plece; dar n'o lăsau In seara ajunului de Crăciun însă, cu toate stăruinţele fiicei şi nepoatei sale, a plecat.

. . . . . .

Şi'n dimineaţa naşterii sfinte, când loviturile nepoatei în uşa Coanei Maria răspunse ca un ecou dangătului dela clopotul bisericii, care cheama lumea la slujba creştinească, din'năunttru locuinţei bunichii nu răspunse nimei. Copila strigă cu voişie: „Scoală bunică“! crezând că încă doarme şi rise zglobiu; dar nici de data astă nu răspunsenimeni. Trecu la fereastră: perdelele erau lăsate. Lovi cu putere în fereastră, dar nici acum, nimeni nu-i răspunse Se duse acasă şi-i spuse mamei sale. Aceasta îngrijorată de stare bolnavicioasă a bătrânei, vestea i se înfipse în inimă ca un cui. Bănuia că ceva neobişnuit se întâmplase. Se duse în grabă acolo, bătu în uşă, în feteastră, străgă, dar nimeni nu-i răspunsă. Chemă câţiva vecini şi după multe şforţări, sfărâmă uşa şi pătrunse înăuntru....

In semiobscuritatea camerei, Coana Maria dormea cu capul cufundat în pernă somnul de veci. Mâna dreaptă o ţinea pe piept, ar stânga depărtată puţin de corp. Ai fi crezut că e sub impresia unui vis copilăresc. Nimic n'o trăda că ar fi trecut în împărăţia lumii de dincolo. Faţa-i era zâmbitoare şi i se îmbujorase ca unui copi. Părea că vorbeşte cu îngerii din cer, cărora le zâmbeşte părinteşte.

Moartea ei a întradus pe neaşteptate o doză de amărăciune în sufletele tuturor celor ce-o cunoscuse.....

Şi'n satul învesmântat în hană de hermină, dangătele clopotului, petrecu la locaşul de veci pe aceea ce prăcese în împărăţia cerului din dragoste pentru fica sa.

---

nească au cea mai mare libertate; iar ca cetăţeni români sunt indignaţi contra acelora, cari vor să strice pacea vrând revizuirea şi de va fi nevoie va apăra graniţele formând un zid cu toţi români, contra asupritorilor.

Ca sfârşit Pr. Dobrescu a citit o moţiune care a fost aprobată prin asclamaţii de întreaga adunare cetăţenească prezentă.

După acea muzica regimentului 40 Călugăreni, din localitate, a cântat „Hora României“, la care a luat parte la joc oameni de toate vârstele şi de toate naţionalităţile.

Şi adunarea a luat sfârşit într'o mare însufleţire românească.

Pe malul mării

Poezi'a mării, poezie!...
Tu mi-ai tulburat gândirea
Cum se tubură lucirea
Apei tale, din vecie.

Tu eşti martora durerii
Şi-a puterii mânei noastre
Şi pe valurile-albastre
Cânţi istoria căderii

Şi-a 'nalţării de popoare
...De-aş avea urechi s'audă
Vocea ta atât de crudă
Şi s'o pună în tipare,

Aş putea să'nvăţ îndată
Cea mai straşnică poveste
Şi aş prinde fără veste
Tot ce tu vedeai odată...

. . . . . .

Pân'atuncea cat în valuri
Umbra bardului Ovidiu,
Insă tu-o păstrezi la sânu-ţi
Ca pe cel mai scump subsidiu,
Şi deaceea implorându-ţi
Mila miilor de valuri

—Imn de slavă înălţâdu ţi
Din chitară şi din naiu—
Rătăcesc mereu pe maluri
Cu speranţa că mi-o dai.

Dumitru L. Florescu
Calaigidere

Pentru pace

Vântului tulburător de pace i s'a răspuns Duminică 28 Mai a. c., prin manifestaţii organizate atât în ţară cât şi în cele ce fac parte din Mica înţelegere şi Polonia.

La Bazargic, a fost cea mai formidabilă adunare cetăţenească. Mamele îndoliate, a căror soţi au căzut pe câmpul de bătae, tinerii a căror fraţi şi-au dat sâfrşitul în tranşeele îmbibate cu sânge, taţii îndepărtaţi pentru totdeauna de fiii lor şi toţi cei ce au simţit fiorul răsboiului distrugător, au venit în corpore în piaţa simbolică a păcii şi 'n faţa statuei înmărmurite într'un strigăt de libertate şi-au suspendat supremă pentru pace.

Dacă zângănitul săbiilor lucitoare, bubuitul înspăimântător al tunului şi dacă pârâitul ucigător al mitralierei şi puştei, s'ar fi şters cu deşăvârşire din mintea generaţiei de astăzi, spiritul de alarmă al revizionismului şi-ar fi găsit justificarea în uşurinţa necunoaşterii, dar când tabloul zugrăvit de puterea ucigătoare a armelor se conturează chiar şi în mintea unui copil căruia i s'a povestit de un frate mai mare toate aceste grozăvii, şi când perspectiva spiritului răsboinic tulbură mintea oricărei cetăţean cu-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

minte, nimeni nu poate nici cel puţin gândi la îmbrăţişarea operei revizioniste, premergătoare în mod fatal războiului.

Pentru aceasta au pornit de acasă cu toţii, tată, mamă şi copil, să protesteze energic contra atentatorilor la actualele graniţe, stabilite după principiul naţional, conform dorinţei de milenii a poporului român.

Graniţele ţării noastre sunt acelea stăpânite de voevozii şi domnitorii de odinioară, lucru ce-l ştiu şi vecinii noştri adepţi ai curentului revizionist, şi deci românul, nu poate admite în ruptul capului înstreinarea vreunei bucăţi de pământ redate după o îndelungă înstreinare patriei mume cu jertfa celor opt sute de mii de ostaşi. Suferinţa de veacuri a fraţilor noştri sub jugul strein, nu i-a putut îndepărta întru nimic de dragostea de ţară; nici chiar vremea n'a putut distrupe întru nimic simţământul mândriei noastre de-a fi urmaşii unei nobile ginte: **Ginta Latină.**

Aşa a simţit orice bun român, în momentul chemării sale spre a-şi spune cuvântul pentru pace şi acest lucru trebue să-l înţeleagă şi aventurierii dornici de o revizuire a tratatelor.

PONY

Modificările aduse legii

învăţ. primar

(continuare din nr. trecut)

VIII. La detaşări s'a fixat următoarea ordine de preferinţă.

a. aducerea soţior membri ai corp. didactic în aceiaşi localitate.

b. Aducerea în aceiaşi localitate unde soţul e funcţionar.

c. Interese familiare bine dovedite.

d. Interese şcolare.

IX Şcoala normală va fi pe viitor cu 8 ani.

Elevii din actuala cl. VII sunt obligaţi să urmeze şi cl. VIII în cursul anului şcolar viitor.

Examene de capacitate în anul şcolar în curs nu vor fi.

X. Examenele de definitivat şi înaintare ce au avut loc în 1932 şi 1933 se declară valabile.

Colegii învăţători, dacă vor cerceta cele de mai sus cu atenţie în lumina interesului şi al şcoalei şi a-l lor vor vedea că prin actualele modificări s'a dat satisfacţie multora din revendicările noastre urmărite în ultimul timp.

Numirea în „mod provizoriu" cu păstrarea postului, condiţiile definitivatului şi înaintării la gr. II, câştigarea unui nou grad—gradul superior—pestegradul I, condiţii mai drepte pentru transferare şi detaşare, ridicarea anilor de studii ai şcoalei normale la 8, validarea examenelor de definitivat şi înaintare din 1932—1933—sunt, după a noastră părere realizări însemnate pentru învăţători şi pentru şcoala primară.

Dacă n'am obţinut deocamdată tot ce doream şi dacă ceace am obţinut nu corespunde în întregime concepţiei şi dorinţelor noastre, să nu fie, credem noi, motiv de nemulţumire pentru nimeni, ci îndemn să continuăm străduinţele şi luptele noastre ca să cucerim mâine îndreptările necesare şi noui izbânzi.

T.

Inteligenţă şi prostie

de AL. C. ALDEA

Două firme etern deosebite, în dosul cărora pulsează vibraţii de antagonism; doi aştri de proporţii şi calităţi complectamente opuse, cari se urmăresc, pe vastu cer al sufletului uman, cu meniri totdeauna aceleaşi: întâiul tinzând să smulgă din rădăcini, odată pentru totdeauna, pe cel de-al doilea, făcându-i existenţa imposibilă, pentru un motiv egoist binecuvântat: să rămână singur stăpânitor strălucitor ca soarele când anulează cu măreţia razelor trimiterea zâmbetului de lună, simultan cu vărsarea zorilor, iar al doilea: cu o veşnică strădanie de a-şi distruge pe acest puternic şi neîmpăcat protivnic, tot cu aceeaşi, ba încă — spre a spune tocmai ceia ce istoria civilizaţiei confirmă pe deplin — cu însutite şi chiar îmiite doze de ură.

Pleiade succesive de savanţi s'au străduit să le cristalizeze în definiţii eterne cuantumul de strălucire, pentru o cât mai bună prezentare, ca să le dea posibilitate a fi cunoscute mai uşor, în folosul relaţiilor omeneşti; căci nuanţele între aceste extremităţi se clasează cum culorile spectrului solar, interpătrunzându se dela margini, într'un aşe mod, că se impune cercetătorului a avea o viziune supra pătrunzătoare, spre a reuşi să le distingă satisfăcător şi obiectiv. Rezultatele? Au creiat fiecare după puterea şi înclinaţiile sufleteşti proprii, nişte exibiţii intelectuale mai mult sau mai puţin valabile, ştiindu-se că toate adevărurile sunt relative şi că în acest domeniu este prea grea sarcina de a verifica prin experienţe de laborator, materia de studiat fiind imaterială, Deaceea constătăm confuzii dese, uneori cu urmări tragice în diguirea vieţii, cu atât mai mult cu cât formele civilizaţiei aruncă asupra acestor două laturi psihice, perdele de diferite densităţi, în raport mai cu seamă cu situaţia materială şi socială. Dacă ar exista criterii defintive de limitarea barierelor între inteligenţă şi prostie statelecon form cu concepţiile democratice — ar avea posibilităţi juste de selecţionarea valorilor, alcătuindu-şi angrenaje de factori bine clasaţi, întocmai ca mecanismele unei maşini complicate şi perfecte, destinate a lucra într'o desăvârşită armonie, spre un mai rapid progres, cunoscând-se că orientarea societăţii se face erarhic, de sus în jos. de către minţile strălucitoare, în stare să lumineze ceaţa depe creerii mulţimii, căci prostia, în raport cu antagonista ei, răsare îmbâcsitor de deasă, ca o pădure uriaşă, acoperind subumbra sa licuricii minţii şi rareori îşi manifestă tendinţa de autosuprimare sau cel puţin şlefuire. In marea majoritate a cazurilor, singura lozincă a ei e să întuncce orbitoarea lumină ce-împrăştie, peste zăbranicul ei de întuneric, inteligenţa, această sublimă creatoare, pe care ea n'o poate ajunge în măreţie şi măcar n'o lasă să-şi vibreze în voe radiaţiile fermecătoare!...

Amândouă îşi au înfipte adânc rădăcinile în calitatea materiei din cutiile craniilor şi ale nervilor care le ţin priponite în cercul unor predestinaţii anterioare eforturilor ce ar încerca spre o literare; totuşi, oarecare posibilităţi de modificare a avânturilor de care dispun, s'au dovedit a fi realizabile, procedându-se întâi cu îmbunătăţirea materiei în chestie, prin hrană, percepte higienice etc. şi apoi prin destindere, din ce în ce mai mare a voinţei, menită a accelera şi susţine strădaniile. Insă câţi săraci cu duhul îşi îndreaptă atenţia la aceste adevăruri ştiinţifice? Cea mai mare parte din ei se complac în situaţia în care firea, sau poate împrejurările, i-au implântat, manifestând o indiferenţă absolută faţă de ceia ce ar contribui la transformarea lor în bine; iar când un licurici al minţii se ridică printre ei, fulgerându-le cu scânteile inteligenţii sale besna în care orbecăesc, se mişcă deodată speriaţi, asociindu-se ca în faţa unui pericol grozav gata să se azvârle asupra lui, să-l, distrugă cât mai repede.... sau fug ca o turmă speriată de fiare, ferindu-se a lua contact cu lumina lui binefăcătoare. Inălţimea la care se ridică aspiraţiile şi manifestările acestuia, fiindu-le inaccesibile, li se par fără nici o importanţă, ba chiar dăunătoare somnolenţei în care zac cu o profundă satisfacţie şi deaceea, cu un elan pe care numai egoismul adânc periclitat îl alimentează, se năpustesc asupra lui şi dacă nu reuşesc a-l doborî, — îi pun diferite piedici şi-i amărăsc viaţa, cu o inconştienţă sinonimă cu bestialitatea....

Sfântă prostie! Eu ţi-am scris de curând un sonet, terminând cu versurile:

„Pentru această rodnică solie
„îţi strigă azi umila mea prostie:
— „Fii prea mărită'n veci de veci prostie!"

Asoc. Invăţătorilor Jud. Caliacra

CONVOCARE

No. 33 din 16 Mai 1933

Conform hotărîrii din ziua de 7 Maiu a. c. membrii corpului didactic primar sunt convocaţi în adunare generală, în localul şcoalei primare No. 3 din Bazargic, sâmbătă 17 Iunie a. c. ora 10 dim., spre a discuta şi hotărî asupra următoarei ordine de zi:

1. Aprobarea gestiunei pe 1933.

2. Aprobarea bugetului pe 1933.

3. Alegerea conducerii asociaţiei conform statutului tip şi a instrucţiunilor centrului.

Alegerea a trei cenzori şi trei suplianţi.

Preşed. Preot. ZAINESCU

Secretar I. Nedelcu

INFORMAŢIUNI

D-l Ioan T. Ciuca a fost numit Subrevizor şcolar de control în jud. Caliacra pe ziua de 15 Mai a. c.

* * *

Examenul de admitere în clasa I-a a şcoalelor secundare va începe în toată ţara în ziua de 20 Iunie a. c.

* * *

La examenul ce se va ţine la Bucureşti pentru ocuparea posturilor de perceptori se admit şi absolvenţi ai şcoalelor normale

* * *

Ministerul de Finanţe a decis ca din fondul de 200 milioane lei disponibili să se achite restanţele pe primul trimestru al anului 1932.

* * *

Toţi d-nii colegi cari doresc a se abona la „Cuvântul Invăţătorilor", organ al Asociaţiei Generale a învăţătorilor din România, ce apare la Bucureşti de două ori pe lună, sunt rugaţi a se adresa asociaţiei noastre judeţele

Costul abonamentului este de 75 lei anual.

* * *

Cursurile vor înceta conform regulamentului şe ziua de 15 Iunie a. c.

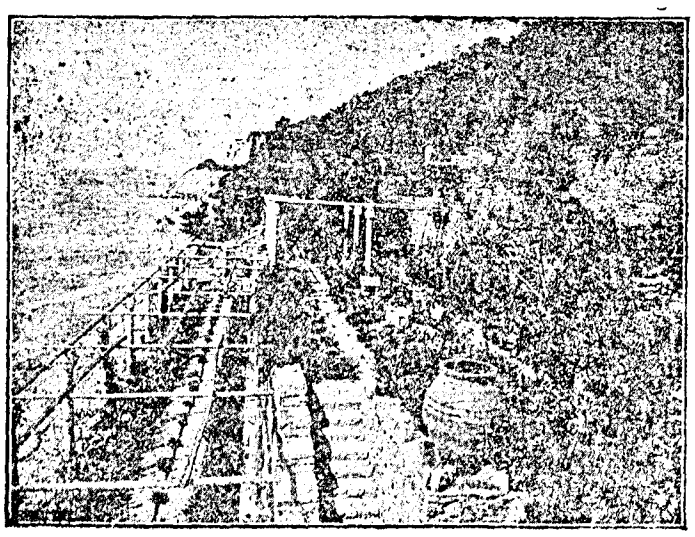

Palatul Regal—Balcic

Tipografia „GUTENBERG" Hristo Radilof—Bazargic